

Carles Duarte, al faristol, amb Muriel Casals (dreta) i els familiars dels fundadors d'Òmnium.

50 anys i tres desigs

Òmnium Cultural celebra els cinquanta anys amb l'amenaça d'insubmissió fiscal, l'exigència d'independència cultural i l'advertiment que vigilaran els polítics perquè promoguin el dret de decidir.

Un homenatge emotiu als cinc fundadors i un anunci dels objectius que s'ha marcat l'entitat locomotora de la societat civil catalana, mig segle després d'haver nascut. Això va ser l'acte de celebració dels cinquanta anys d'Òmnium Cultural a l'Auditori de Barcelona, l'11 de juliol —el mateix dia que es va constituir com a associació, el 1961. Amb una escenificació molt teatral i Guillamino de disc-jòquei de luxe, amb una pantalla gegant per a reforçar l'acte amb vídeos que segmentaven la celebració, els organitzadors van dissenyar un acte de factura moderna i un toc d'èpica.

Les primeres paraules del discurs de la presidenta d'Òmnium, Muriel Casals, resumien allò que havia estat la primera part de l'acte: “Joan Baptista Cendrós i Carbonell, Lluís Carulla i Canals, Fèlix Millet i Maristany, Pau Riera i Sala i Joan Vallvé i Creus signaven avui fa cinquanta anys l'acta de constitució

d'Òmnium Cultural. Ho feien en un moment molt complicat; calia valentia, generositat i un gran sentit de país. El van tenir i avui els ho volem agrair.”

Els cinc fundadors van ser-hi representats pels seus familiars: la muller de Lluís Carulla, Maria Font; la de Joan B. Cendrós, Maria Rosa Jorba; i els fills de Fèlix Millet, Xavier Millet; de Pau Riera, Joan Riera; i de Joan Vallvé, també Joan, van pujar a l'escenari i van rebre un facsímil de l'acta notarial de constitució d'Òmnium, que explicitava l'objectiu —l'original, per força, en castellà—: “Impulsar i fomentar estudis literaris i històrics, la celebració de concursos per a premiar obres literàries o artístiques, subvencionar-ne la publicació i qualsevol altre objectiu anàleg o concordant.”

El director de la Fundació Lluís Carulla, Carles Duarte, es va encarregar de glossar les figures

dels cinc fundadors, explicar-ne la trajectòria abans de la fundació i després i narrar les primeres accions i entrebancs d'Òmnium —inclòs l'escorcoll de la seu i el tancament durant quatre anys, del 1963 al 1967— (vegeu EL TEMPS 1.412). Duarte va contextualitzar la iniciativa dels fundadors d'Òmnium amb l'esclat de la Nova Cançó, amb l'“Al Vent” d'en Raimon, les primeres actuacions dels Setze Jutges (1959), l'afer Galinsoga, el naixement d'Orifloma i Cavall Fort (1961), la creació d'Edicions 62 (1962) i la primera edició de *Nosaltres, els valencians*. “Ara fa cinquanta anys, doncs, Catalunya tornava a creure en ella mateixa i pressentia que una vegada més se n'acabaria sortint.” És aleshores, el 1960, que Joan B. Cendrós, l'industrial de Floïd, va convocar una reunió amb personatges representatius de la burgesia catalana, reunió que culminà amb la constitució d'Òmnium Cultural l'any següent. Després Òmnium va crear el Sant Jordi de novel·la; va impulsar, per consell de l'abat Escarré, les classes de català que havia començat a fer un grup de catalanistes liderats per Joan Triadú; i va donar aixopluc, durant un temps, a l'Institut d'Estudis Catalans. El començament d'una llarga història que culmina avui amb una associació amb 25.050 socis, 26 seus territorials i l'organització, entre més, del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, la Nit de Santa Llúcia, els actes amb la Flama del Canigó o la Festa de la Llibertat de cada 11 de setembre. “Les circumstàncies del 1961 i del 2011 són ben diferents, però estic convençut —afirma Duarte— que els fundadors se sentirien avui feliços i orgullosos de constatar la tasca incansable i fecunda que Òmnium continua fent al servei dels mateixos ideals que l'any 1961 els van empènyer a fundar-la.”

Independència cultural. La presidenta d'Òmnium, Muriel Casals, va protagonitzar la segona part de l'acte amb un discurs que va incomodar alguns dels polítics presents. Hi havia la presidenta del Parlament, Núria de Gispert; el conseller d'Economia, Andreu Mas-Colell; l'alcalde de Barcelona, Xavier Trias; i els líders dels partits de l'oposició excepte el

PP i Ciutadans: José Montilla (PSC), Joan Puigcercós (ERC), Joan Herrera (ICV) i Alfons López Tena (SI).

Casals va fixar els tres objectius principals d'Òmnium, i alguns els va emmarcar en els pròxims quatre anys, és a dir, l'actual període legislatiu. El primer, va dir, és assolir la independència cultural. La cultura, va recordar, “és un bé públic en què la inversió té un retorn molt alt, des de tots els punts de vista, però que sobretot és especialment important per a la cohesió social i per a l'emancipació individual i col·lectiva”. Va constatar les amenaces que rep la cultura catalana “en àmbits que semblaven intocables, com ara la immersió lingüística a les escoles”, i va prometre –i demanar– fermesa: “En lloc d'encallar-nos en la queixa, ara hem de fer un pas endavant i trobar una solució digna i definitiva als nostres drets culturals. El model educatiu i el mecanisme d'immersió no poden patir més atacs ni poden perillar per accions particulars. La nostra llengua ha de ser llengua vehicular a l'escola i a tots els espais socials. Des d'Òmnium marquem com a prioritat la defensa davant de qualsevol atac a la nostra llengua. L'entitat es personarà en totes aquelles instàncies necessàries, adoptarà les mesures que calgui i instarà aquelles actuacions judicials que estimi convenients per defensar el nostre model educatiu contra els forts atacs que d'un temps ençà està patint. [...] Ens cal una estratègia conjunta, que uneixi esforços i de llarg termini perquè la nostra llengua sigui la llengua comuna de tots els ciutadans i ciutadanes. Un element de cohesió social i nacional.”

Però en temps de crisi i espoliació, la presidenta d'Òmnium –Muriel Casals és professora del Departament d'Economia i Història Econòmica de la UAB– es va traure un as de la màniga i va exigir que, els quatre anys vinents, l'estat arribi a un acord amb la Generalitat per tal d'assolir una “independència fiscal”; i, en cas que s'hi negue, va demanar de dur a terme “accions d'objecció fiscal”. El desig d'Òmnium és explícit: “En els propers quatre anys Catalunya ha de poder fer un pas endavant en dos aspectes: 1) Ha de recaptar i

ÒMNIMUM CULTURAL. RAMON BOADELLA

Una colla de nens va desplegar la pancarta de la capçalera de la manifestació del 10J.

administrar els seus impostos. 2) Ha d'exercir el poder que li correspon com a poble a l'hora de determinar la seva política econòmica; es tracta de ser econòmicament responsables i de gestionar els recursos fent-ne un bon ús al servei de la ciutadania.”

Independència fiscal. Casals va recordar que el dèficit fiscal, si el calculem per persona i any, “s'acosta als 3.000 euros”; no va voler entrar en la discussió si ha de ser un concert econòmic o un pacte fiscal, però va demanar “unitat política i social” per arribar fins al final: “Des d'Òmnium treballarem a partir d'avui per fer créixer aquesta majoria

consignar les quanties gestionades, els impostos, a un compte públic obert amb aquest propòsit. Un compte que no es liquidaria fins que no es solucionés el greuge fiscal que pateix Catalunya.”

Els aplaudiments van omplir la sala i un dels assistents de platea va cridar: “Aplaudiu, polítics!”

Dret de decidir. Per a acabar, la presidenta d'Òmnium va identificar plenament l'associació amb els objectius de les consultes independentistes de l'últim any i mig i va anunciar que impulsaria “radicalment el dret a decidir el nostre propi futur”. Segons Casals, aquest

Quan Muriel Casals va proposar accions d'objecció fiscal si no s'acaba l'espoliació, un assistent cridà: “Aplaudiu, polítics!”

social necessària per tal de construir un futur nacional emancipat, i al mateix temps restarem absolutament amatents a qualsevol flaqueza que mostrin els nostres representants polítics que impedeixi assolir aquest objectiu. D'altra banda, si l'estat espanyol rebutja un avançament inequívoc en aquest línia, Òmnium Cultural ha pres la decisió d'estudiar des d'avui accions coherents i viables per a dur a terme accions d'objecció fiscal. Pensem en actituds com

procés no s'ha acabat: “Només pot acabar quan un referèndum sigui convocat de manera oficial i vinculant a tot el país. Aquesta és la doble intenció d'Òmnium. D'un costat, enfortir nacionalment la societat perquè quan arribi aquest moment el sí sigui majoritari i decidit. De l'altre, impulsar els nostres representants democràtics perquè es comprometin, dins un termini de temps raonable, en l'exercici irrenunciable i efectiu del dret a l'autodeterminació.”

ÒMNIUM CULTURAL - RAMON BOADELLA

La presidenta d'Òmnium, la junta i una representació de les 26 delegacions territorials.

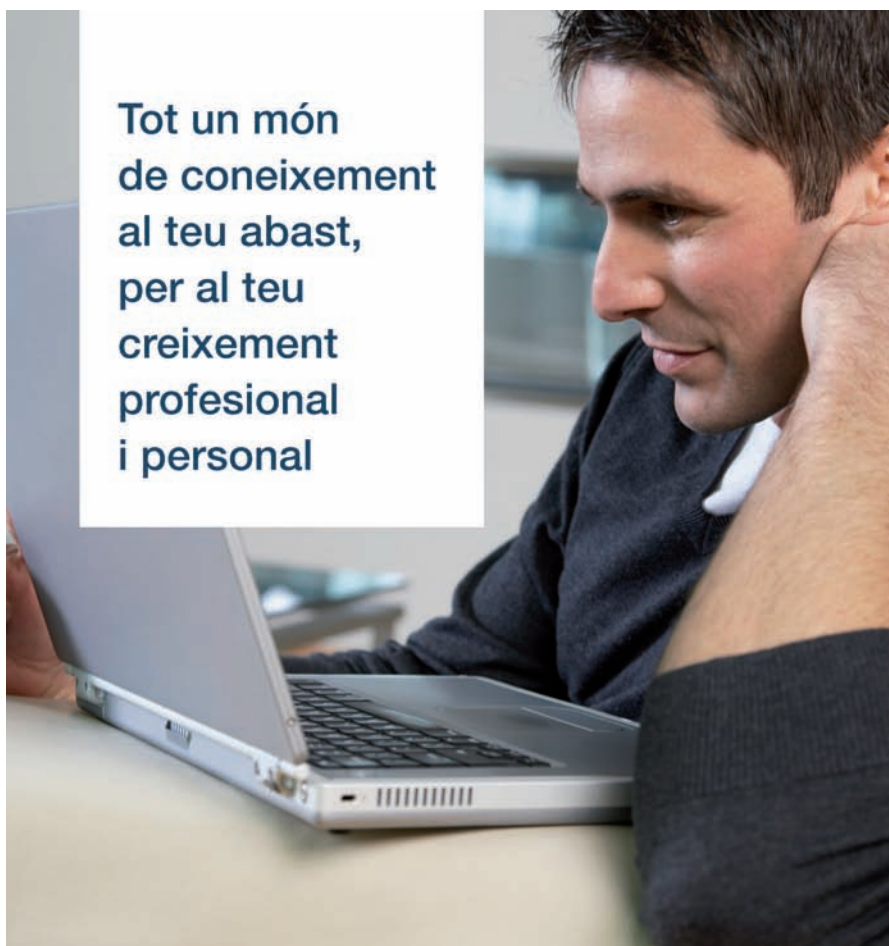
Un altre missatge als polítics: “Demanam als nostres representants institucionals que tinguin en compte aquests tres eixos de futur que assenyalen des d'Òmnium, que s'hi pronunciïn des de les seves respectives esferes, i que

els tinguin presents a l'hora de parlar als electors, a l'hora de convocar-nos a les urnes. Nosaltres farem des d'Òmnium la nostra feina, i arribarem fins on calgui per respondre a les inquietuds de la gent, tot parant l'orella als nostres socis.”

El cinquantè aniversari se celebrava amb tres desigs per a no deixar de ser Òmnium Cultural: “Aquest és el triple compromís d'Òmnium. Una llengua viva, incloent, útil, oficial i irrenunciament vehicular en tots els àmbits, de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó. No acceptem cap intent, per molt institucional que sigui, de rebaixar els nivells que hem aconseguit ni de reduir-la al folklore. Ni cap secessionisme suïcida. Tenim una cultura sòlida i dinàmica. La reivindiquem independent i projectada al món sencer. Els governs dels Països Catalans han de tenir en aquest àmbit plena sobirania i l'han d'exercir amb decisió. Treballarem cada dia per un país més cohesionat, més culte, més pròsper i més lliure.”

El dia de l'aniversari d'Òmnium Cultural, l'associació tenia 25.050 socis. L'endemà se n'hi van donar d'alta cent més.

Alex Milian

Tot un món de coneixement al teu abast, per al teu creixement professional i personal

Ateneu Universitari de la UOC

Més de 400 assignatures universitàries per escollir.

www.uoc.edu/ateneu | 902 141 141

UOC
Universitat Oberta de Catalunya
www.uoc.edu